Preliminär revisionsplan 2027

Bakgrund

Enligt fullmäktigebeslut ska revisorerna inkomma med en preliminär revisionsplan och budgetäskande innan budgetåret för att inrymmas i regionens budgetarbete.

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag utgår ifrån kommunallagen och revisionens reglemente. Enligt kommunallagen ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

God revisionssed

Revisorernas granskning skall utgå ifrån god revisionssed. Revisionen ska vila på vedertagen praxis och inte vara godtycklig. God revisionssed syftar till ett väl underbyggt revisionsarbete som ger fullmäktige tillräckligt underlag för ansvarsprövning.

Årlig granskning

Revisorerna skall årligen genomföra en granskning som skall vara så omfattande att revisorerna årligen kan pröva och uttala sig om ansvarstagande för samtliga revisionsobjekt. Revisionsobjekt är bland annat styrelsen, nämnder och företag.

Grundläggande granskning

Att följa, granska och pröva ansvarstagandet i styrelse, nämnder och beredningar är en grundläggande del av den årliga granskningen. I grundläggande granskning ingår att granska måluppfyllelse samt styrning och intern kontroll genom att ta del av protokoll, beslutsunderlag, budgetdokument, verksamhetsplaner, reglemente, delegationsordning, ekonomi- och verksamhetsrapportering, delårsrapporter och verksamhetsberättelser med mera. Revisorernas dialoger med styrelse och nämnder och verksamhetsbesök är en del i den grundläggande granskningen.

Fördjupade granskningar

Utöver den grundläggande granskningen genomförs fördjupade granskningar enligt beslutad revisionsplan där en sådan motiveras av revisorernas riskbedömning för att kunna göra sin slutliga bedömning av ansvarstagandet. Fördjupade granskningar sker i projektform och kan avse till exempel den interna kontrollen, funktioner och processer, redovisning, system och rutiner. Innan en granskning inleds ska en projektplan tas fram och granskningen kan i vissa fall inledas med en förstudie. Fördjupade granskningar kan också avse uppföljande granskningar som baseras på bedömningar och rekommendationer som lämnades i tidigare granskning.

Delårsrapport och årsredovisning

Granskning av regionens årsredovisning, som styrelsen upprättar, och styrelsens och nämndernas bokslut samt tertial- och delårsrapporter syftar till att pröva om redovisningen av verksamhetens resultat och ekonomi är rättvisande och fullständig samt om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige har fastställt. Att räkenskaperna är rättvisande innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisning och delårsrapporter är upprättade i enlighet med lagstiftning. Uppdraget omfattar även om regionen efterlever balanskravet, och om delårs- och årsredovisningens resultat rörande god ekonomisk hushållning är förenlig med mål och regionfullmäktige beslutat. Bedömningen ingår i revisionsberättelsen och ligger till grund för revisorernas uttalande om årsredovisningen kan godkännas. Årsredovisningen för det gångna året avslutas med att revisionsberättelsen fastställs och överlämnas till fullmäktige.

Vid granskning av räkenskaperna tillämpas *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Standarden är en kommunal anpassning som utgår från *International Standards on Auditing (ISA)*. ISA utgör standarder som används för revision av finansiella rapporter över hela världen.

Lekmannarevision

Lekmannarevisorns uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och i god revisionssed. Objekt för granskningen är bolagets styrelse och verkställande direktör (VD). Lekmannarevisorns uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed kräver. Uppdraget har samma innehåll och syfte som granskningen av regionen med undantag för granskning av räkenskaperna. Granskningen av om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt utgår från ägardirektiv, anvisningar och bolagsordning samt ekonomiska ramar för bolaget.

Översiktlig riskanalys - Riskområden år 2027

Nedan beskrivs översiktligt de riskområden som vi i nuläget bedömer finns inom Region Jämtland Härjedalen år 2027.

Ekonomi

Under de senaste åren har regionen haft stora ekonomiska underskott som resulterat i en svag ekonomisk ställning. Den ekonomiska utvecklingen har visat på återkommande negativa ekonomiska resultat, svag soliditet och en ökad skuldsättning. Självfinansieringsgraden av investeringar är låg, vilket innebär att investeringar delvis finansieras genom extern upplåning eller inte genomförs på grund av besparingsskäl.

Uppföljningen att flera finansiella mål har under flera år visat att målen inte uppnås och att det saknas konkreta och effektiva åtgärder för att hantera regionens samlade underskott.

Den ekonomiska styrningen behöver hantera både kortsiktiga resultatkrav och ett långsiktigt behov av strukturell anpassning. Betalningsförmågan försämras alltmer och regionen är beroende av externa lån. Detta medför en ekonomisk sårbarhet vid hantering av investeringar och oplanerade ekonomiska händelser och om kostnadsnivån inte anpassas till intäkterna försvagas handlingsutrymmet successivt. För 2025 var regionens underskott -368 mkr och för 2026 är prognosen per april -170 mkr samtidigt som budget är noll.

Granskningsområde:

- Har regionstyrelsen säkerställt att regionplan avseende verksamhet, ekonomi samt god ekonomisk hushållning är realistisk och tydlig i hur resultatförbättrande åtgärder ska ske?
- Hur arbetar regionstyrelsen för att förebygga risken för välfärdsbrott?
- Har regionstyrelsen en tillfredsställande uppsiktsplikt över den ekonomiska utvecklingen?
- Har hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande styrning och kontroll över den ekonomiska utvecklingen?

Medarbetare

Antalet anställda inom hälso- och sjukvården ökade under 2025 och samtidigt har hyrbemanningen minskat.

Regionen är en relativt stor arbetsgivare med ca 4800 anställda med behov av olika kompetenser för att utföra olika uppdrag. Kompetensförsörjning är en stor utmaning för regionen. Pensionsavgångar, den demografiska utvecklingen samt arbetsmarknadens utveckling förväntas leda till att det blir allt svårare att rekrytera medarbetare till hälso- och sjukvården samt tandvården. Om detta inte möts av investeringar i teknik, förändrade arbetssätt ökar risken för att regionen inte kan tillhandahålla länets medborgares och besökarnas behov av vård och tandvård.

Regionens svåra ekonomiska situation ökar risken för att inte kunna rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens för verksamhetens behov.

Granskningsområde:

- Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande planering, styrning och kontroll över vårdens behov av kompetensförsörjning?
- Har regionstyrelsen en strategi för att attrahera, behålla och utveckla medarbetare?

Styrning, uppföljning och måluppfyllelse

Inom Region Jämtland Härjedalen har det genomförts omfattande förändringar inom regionstaben, inklusive ny organisation för Utveckling och digitalisering, chefsbyten och effektiviseringsprogram. Samtidigt råder anställningsstopp för administrativ personal. Förändringar i organisation och ledning medför risk för otydlig ansvarsfördelning och svag intern kontroll och det finns risk att uppgifter faller mellan stolarna och att verksamhetskritiska funktioner påverkas negativt.

Regionens styrning bygger på att fullmäktiges mål omsätts i planer och följs upp genom nyckeltal. Uppföljningen visar att måluppfyllelsen i flera delar är begränsad. Detta kan indikera brister i kopplingen mellan mål, resurser och genomförande. Om uppföljning inte används som underlag och plan för åtgärder minskar dess funktion i styrningen.

Riskanalyser och internkontrollplaner genomförs och följs upp. En effektiv intern kontroll förutsätter att risker kopplas till konkreta kontrollaktiviteter i verksamhetens processer för att upptäcka eller åtgärda risker.

Granskningsområde:

- Har regionstyrelsen säkerställt tillräcklig styrning och kontroll under omställningsarbetet, inklusive rutiner för överlämning, ansvarsfördelning och hantering av risker kopplade till ledningsförändringar?
- Har regionstyrelsen en ändamålsenlig styrning och uppföljning för att nå fastställda mål och ger styrningen stöd för prioritering, genomförande och ansvarsutkrävande?
- Är den interna kontrollen och riskhanteringen integrerade i styrningen?
- Har regionstyrelsen och nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter och interna riktlinjer?

Vård

Ett av regionens viktigaste uppdrag är att tillhandahålla en god hälso- och sjukvård och tandvård för länets medborgare och besökare. God vård och tandvård innebär att vården ska vara av god kvalitet, tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, säkerhet samt vara lättillgänglig.

Regionen har under lång tid haft problem med att uppnå målen i den nationella vårdgarantin och egna tillgänglighetsmål. Regionens målsättning är att förbättra tillgängligheten men regionens ekonomiska situation påverkar möjligheterna till det.

Tillgängligheten uppnår i stort inte fastställda mål och varierar mellan verksamheter. Produktionsplanering avser den systematiska planeringen av vårdutbudet utifrån behov och tillgängliga resurser. Det omfattar planering av vårdplatser, mottagningstider, operationskapacitet och bemanning. Kapacitet avser såväl resursernas omfattning som hur de organiseras och används.

En fungerande planering förutsätter att behov, kapacitet och produktion analyseras samlat. Brister i detta kan leda till att resurser inte används effektivt, vilket kan innebära att vissa verksamheter har outnyttjad kapacitet medan andra har köbildning och hög belastning. Brister kan även leda till ökat behov av kortsiktiga lösningar med påverkan på kostnader och kontinuitet.

Granskningsområde:

- Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande kontroll av att hälso- och sjukvården är tillgänglig för medborgarna?
- Har hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande planering, styrning och uppföljning av produktion och kapacitet som möjliggör en ändamålsenlig och effektiv verksamhet?

Folkhälsoarbete

Ett effektivt folkhälsoarbete förbättrar invånarnas livskvalitet och gör regionen bättre rustad att hantera framtida hälsoutmaningar. Folkhälsoarbete bidrar till ekonomisk och social hållbarhet samt ökad livskvalitet för invånarna. Om folkhälsoarbetet inte fungerar tillfredsställande finns risken att önskade folkhälsoeffekter uteblir och att vårdkonsumtionen ökar och därmed regionens kostnader för vård.

Granskningsområde:

- Har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av att det sker ett tillfredsställande folkhälsoarbete?

Andra verksamhetsområden

En tidigare förstudie av folkhögskolorna visade på att skolorna saknar vissa styrdokument och att Folkhögskoleplanen inte var uppdaterad efter aktuella mål och uppdrag. Det framkom även att risker att finns för kompetensförsörjning av vissa professioner och att risker finns för eftersatt fastighetsunderhåll på grund av regionens dåliga ekonomi.

Granskningsområde:

- Är regionala utvecklingsnämndens styrning, ledning och uppföljning av regionernas folkhögskolor ändamålsenlig, och har regionen vidtagit tillräckliga åtgärder för att minska framtida risker för folkhögskolorna?

Redovisningsgranskning

I revisorernas uppgift ingår att årligen pröva om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen av räkenskaper görs i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen genomförs bland annat utifrån risk och väsentlighet och omfattar även att granska rutiner och den interna kontrollen i processer.

- Finns rutiner och etablerade processer inom ekonomiområdet?
- Är redovisningen i delårs- och årsbokslut rättvisande?
- Följs lagar, regler, rekommendationer och rutiner inom ekonomiområdet?

Revisionskontoret utfärdar revisorsintyg till regionens verksamheter vid förfrågan.

Övrigt

Revisorerna har också till uppgift att granska och utvärdera styrningen och kontrollen av verksamheter hos de företag, förbund och stiftelser som är knutna till Region Jämtland Härjedalen. Enligt lag ska Regionbo i Jämtland AB, Torsta AB, Almi-Mitt AB, Norrtåg AB, AB Transitio, Stiftelsen Jamtli, Donationsstiftelser, Samordningsförbundet i Jämtlands län och Norra sjukvårdsregionförbundet granskas minst en gång per år.

Granskningsområde: Har de olika styrelserna en tillfredsställande kontroll över att verksamheterna bedrivs ändamålsenligt och har företagen, förbunden och stiftelserna en rättvisande redovisning?